	3
В	े क्या निवास पाणी करार – 1960' नुसार खालीलपैकी कोणत्या निवास स्वासीलपैकी कोणत्या निवास स्वासीलपैकी कोणत्या निवास
1.	भारत आणि पाकिस्तान यांच्यातील 'सिंधू पाणी करार – 1960' नुसार खालीलपैकी कोणत्या नद्यांच्या पाण्यावर भारतास पूर्ण अधिकार आहे ? (1) सिंधू, चिनाब व झेलम (3) झेलम, सतलज व चिनाब (4) चिनाब, बियास व झेलम (5) पावी, बियास व झेलम (6) चिनाब, बियास व झेलम (7) पावी, बियास व झेलम (8) चिनाब, बियास व झेलम (9) पावी, बियास व झेलम (1) चिनाब, बियास व झेलम (2) पावी, बियास व झेलम (3) चिनाब, बियास व झेलम
	As per the 'Indus Water Treaty – 1960' between Hund and water does India have absolute claim? (1) -Indus, Chenab and Jhelum (2) Ravi, Beas and Sutlej (3) Jhelum, Sutlej and Chenab (4) Chenab, Beas and Jhelum
2.	खालीलपैकी कोणते लोह खनिज सर्वोत्तम दर्जाचे आहे ? (1) हॅमेटाइट (2) लिमोनाईट (3) मॅग्नेटाइट (4) वरीलपैकी नाही Which of the following is the best quality iron ore ? (1) Hematite (2) Limonite (3) Magnetite (4) None of the above
3.	भारतातील खालील खिडींचा पश्चिमेकडून पूर्वेकडे बरोबर क्रम लावा : (1) मानाखिड, सिप्किलाखिड, नितीखिड, झोजिलाखिड (2) झोजिलाखिड, सिप्किलाखिड, मानाखिड, नितीखिड (3) सिप्किलाखिड, नितीखिड, मानाखिड, झोजिलाखिड (4) नितीखिड, मानाखिड, झोजिलाखिड, सिप्किलाखिड (5) टिप्पलिक्साखिड, मानाखिड, झोजिलाखिड (6) टिप्पलिक्साखिड, मानाखिड, झोजिलाखिड (7) टिप्पलिक्साखिड, मानाखिड, झोजिलाखिड (8) टिप्पलिक्साखिड, मानाखिड, झोजिलाखिड, सिप्किलाखिड (8) टिप्पलिक्साखिड, मानाखिड, झोजिलाखिड, सिप्किलाखिड (9) टिप्पलिक्साखिड, मानाखिड, झोजिलाखिड, सिप्किलाखिड (1) मिन्निक्साखिड, मानाखिड, झोजिलाखिड, सिप्किलाखिड (1) टिप्पलिक्साखिड, मानाखिड, झोजिलाखिड, सिप्किलाखिड (1) नितीखिड, मानाखिड, झोजिलाखिड, सिप्किलाखिड (1) नितीखिड, मानाखिड,
4.	खारट आणि क्षारीय मृदेस दुसऱ्या नावानेसुद्धा ओळखतात. खालीलपैकी अचूक पर्याय कोणता ? (1) वाळवंटीय मृदा (2) चोपन मृदा (3) पाणथळ आणि दलदलीची मृदा (4) चेस्टनट किंवा राखाडी तपिकरी मृदा Saline and Alkaline soils are also known by another name. Which is the correct option given below ? (1) Desert soil (2) Chopan soil
	(3) Wet and Marshy soils (4) Chestnut or grey brown soil

व्यया कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

12.

	STATE OF THE PERSON NAMED IN		१०० लगा				•	(1)		
	ब		भार लेणी कल्ट्या १					Secretarion		
	三	. ।पः गौर	खलदरा र ताळा राष्ट्र	यंड हवच रेग उत्पाद	ाठकाण -	रायगड ।	जेल्ह्यात आ	ξ.		
	-	।।। गिलपैकी	ाळा राष्ट्र कोणता/	ाप उद्यान 'ते तिशा⊐	जळगाव स्टोर	ाजल्ह्य स ा जस्त्रे	id आह.			
	(1) vsa	त्त अ बि	रा जियान धान बगेड	।/ ग. बराब ग्र.आहे	ार आह/		2) फक्तबव	क विधाने बरोबर आहे	हत
	(3) फ व	त अव	ड-विधाने	.र जाह बरोबर ३	आहेत	AT AT	alle मर्व वि	वेधाने बरोबर आहेत	
		oserve	the fo	llowing	staten	nents	1	9(10) (14)	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	
	a.	Ve	rul cav	es is in	Aurar	ngabad	district.			
	b.	Ch	ambha	r caves	s is in F	^P une d	istrict.		WHITE PAR BETT	**
	c. d.	Ch	1khalda	ara hill	station	n is in	Raigad d	istrict.	remail sin harre	
		uch of	utaia r f the ol	Nationa	ll Park	is in d	algaon di re correct	strict.		
	(1)		ly a sta							Dipl
	(3)						(2) Only b an	d c statements	
	(0)	Om	iy a am	u u stai	tement	s are	correct (4) All the ab	ove statements	are cor
13.	खाल	ील जो	ड्या लाव	Π :				7. Mar (2)		
			स्तंभ I	•			स्तंभ	American y		93d()
1		(औ	ष्णिक वि	जिंद्र)		WCC.			a mittee layaM	. 13
	अ.	चोला	* SPANNE	.,		I.	मुंबई	,		
	ब.	तुर्भे -	The state of the s	No.	-	II.	अकोला		Mayal eres is k	.d
	क.	फेकरी	-	and man	The same of the sa	III.	ठाणे .	annects Point	Kasheli Ghat o	39
	ड. €	पारस	da.		400	IV.	भुसावळ		terroritor una	4.35
	पयाय	ी उत्तरे :	• j 1:				J	Darman and a		/ 1
	1	अ	ब	क	ड	Ţ.				
		III	· IV	I	II				n o athemet, 18	
100		III	I	II	IV	7				
		III	I	IV	II				THAT TOTALS	1
		II	IV	I	II				10000	
	Maici	rue 1	followi	ng:						
	(Ther	olumr	11		(2)		Column I	To himen abit	lw-nI
8	a. (Chola	mal P	ower.	House))		(District)		
b		urbhe					Ι.	Mumbai		
C.	_	ekari				3 1/2	II.	Akola		
d.		aras		4 4			III.		The state of the s	100
			ions:				IV.	Bhusawal	165 南南河	
	а		b		37					
(1)				C	d					12%
(2)		-	IV	Ι	II	3018	and the	old while	sagement offer	
	100		I	II	IV					29 TV
(3)	III		I	IV	II				malps mi	
(4)	II		IV	I	III	* 1			74 m. M.	
					111		Kaow H		marion to 1	2.427

14. महाराष्ट्रातील घाटांचा कोणता क्रम उत्तरेकडून दक्षिणेकडे बरोबर आहे ?

- (1) थळघाट, कुंभार्लीघाट, आंबाघाट, आंबोलीघाट
- (2) आंबोलीघाट, अंबाघाट, कुंभार्लीघाट, थळघाट
- (3) थळघाट, कुंभालींघाट, आंबोलीघाट, आंबाघाट
- (4) थळघाट, आंबाघाट, आंबोलीघाट, कुंभालीघाट

Which of the following sequence of Ghats in Maharashtra from North to South is correct?

- (1) Thal Ghat, Kumbharli Ghat, Amba Ghat, Amboli Ghat
- (2) Amboli Ghat, Amba Ghat, Kumbharli Ghat, Thal Ghat
- (3) Thal Ghat, Kumbharli Ghat, Amboli Ghat, Amba Ghat
- (4) Thal Ghat, Amba Ghat, Amboli Ghat, Kumbharli Ghat

15. तापी - पूर्णाखोऱ्यातील नद्यांचा खालीलपैकी कोणता क्रम उत्तरेकडून दक्षिणेकडे बरोबर आहे ?

- (1) गिरणा, बोरी, पांझरा, बुराई, गोमती
- (2) गोमती, बुराई, पांझरा, बोरी, गिरणा
- (3) गोमती, बुराई, गिरणा, बोरी, पांझरा
- (4) गोमती, पांझरा, गिरणा, बुराई, बोरी

In Tapi – Purna river basin, which of the following sequence of rivers from North to South is correct?

- (1) Girna, Bori, Panzara, Burai, Gomati
- (2) Gomati, Burai, Panzara, Bori, Girna
- (3) Gomati, Burai, Girna, Bori, Panzara
- (4) Gomati, Panzara, Girna, Burai, Bori

A14	4		8		A
		हे सर्वात जास्त	उत्पादन बाढ दर्शविणारे	प्रमुख अन्नधान्य	पाक आह.
16.	and the second	(२) स्राजरी	(3) मका	(4)	
,	(1) (IIque	the major foodgr	in crop production	n recorded	as highest growth
	after green revol	ution.	, , , , , , , , , , , , , , , , , , , ,		
	(1) Rice	(2) Bajra	(3) Maize	(4)	Wheat
17.	राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार	हमी कायदा (NREGA)	मध्ये	अधिनियमित झा	ला.
	(1) आक्टोबर 2001		(2) आक्टोबर		
	(3) सप्टेंबर 2005		(4) सप्टेंबर 2	011	
		ural Employment	Guarantee Act	(NREGA)	was enacted in
	(1) October 2001		(2) October	2002	
	(3) September 20	005	(4) Septem	ber 2011	ar, sé
18.	खालीलपैकी कोणती केंद्र	सरकारची थकीत देयता	नाही ?		
	(1) अंतर्गत कर्जे		(2) बाजार करें	f	
	(3) कोषागार विपत्रे		(4) विदेशी मद	त	
	Which of the follows	ing is not an outst	,		
-patricial	(1) Internal debt	04050	(2) Market		veriment;
	(3) Treasury bills				
-			(4) Foreign	aid	
,	बौदाव्या वित्त आयोगाने बालीलपैकी कोणता पर्याय		ो आणि अंदाजपत्रक	व्यवस्थापण	(FRBM) कायद्याला
, (i	1) वित्तीय एकत्रीकरण वि	नेधी			
(2	2) वित्तीय तूट				
(3	3) महसुल आणि कर्ज व	यबस्थापण			
(4		त्तीय जबाबदारी कायदा			
•					
W	hich of the follow	wing has been	suggested as a	gubatit	e for the Fiscal
Re Co	sponsibility and E mmission?	udget Manageme	ent (FRBM) Act	by the Fo	e for the Fiscal urteenth Finance
(1)	Fiscal Consolida				
(2)	Fiscal Deficit	oron r und			· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
(3)	A STATE OF THE STA	h4 7/1			
(4)	Revenue and Del	or Management			
(-/	2000 Cermig and	Fiscal Responsib	ility Legislation		
The Seal Control	A STATE OF THE PARTY OF THE PAR				

20.		हा जगातील सव	_				(4)	साखर	
	(1)	ताग		लोह	(3)	सिमेंट	(4)	111	
	(1)	a is the work Jute	d's large (2)	st produce Steel	(3)		(4)	Sugar	
21.	1950	0 – 51 ते 20 टक्क	13 – 14 यांनी वाढल	या काळात ग आहे	भारतातील स्थ्	ुल राष्ट्रीय	उत्पादनातील	द्वितीय क्षेत्रांचा	हिस्सा
	(1)	16·6 ते 26·2		ii one.	(2)	30∙6 ते 59	·2		
	(3)	16∙9 ते 36∙2	* '		(4)	15∙6 ते 36	$\cdot 2$		
		share of se	econdary		GDP in In	dia from	1950 – 51	to 2013 – 1	4 has
	(1)	16·6 to 26·2	2		(2)	30.6 to 59	$9 \cdot 2$		
	(3)	16·9 to 36·2	2		(4)	15.6 to 3	6.2		
22.	तेंडुल	कर समितीनुसा होते.		– 12 मध्ये	भारतात दा	रिद्रय रेषेखा	लील लोक	संख्येचे शेकडा	प्रमाण
	(1) Acco	21·9% ording to Ten poverty line i	dulkar (27·5% Committee - 12 was _	(3) , the total p	ercentage	(4) of popula		a below
	(1)	21.9%	(2)	27.5%	(3)	37.2%	(4)	42.9%	
23.	अ. ब.	लोकसंख्या धोर आरोग्याच्या पार एकूण प्रजनन द सर्व मुलांचे (बा	याभूत सुवि र हा बदली	धांच्या गरजांच दराच्या पात	वी पूर्ती करणे व ळी इतका कमी	मूलभूत प्रज करणे.	होते नन आरोग्य स्	मुविधा उपलब्ध	करणे.
		, , ,	(14/14)	11-11-11		•			
	पर्यायी	। उत्तरे :	(14/1-1)						
Allers of the State	(1)	ो उत्तरे : फक्त अ आणि	ৰ (2)	फक्त क	(3)	फक्त ब	(4		
Since division	(1) The i	<mark>। उत्तरे :</mark> फक्त अ आणि mmediate ol	ब (2) bjective	फक्त क of the Nat	(3) ional Popul	्फेक्त ब lation Pol	icy 2000 v	as	
Constitution of the Consti	(1) The i a.	ो उत्तरे : फक्त अ आणि	ब (2) bjective	फक्त क of the Nat	(3) ional Popul	्फेक्त ब lation Pol	icy 2000 v	as	oductive
4000	(1) The i a. b.	प्रक्त अ आणि mmediate ol to meet the health care. to lower the	ৰ (2) bjective needs total fer	फक्त क of the Nat of health rtility rate	(3) ional Popul infrastruct to the repl	फक्त ब lation Pol ure and t lacement	icy 2000 v co provide	as	oductive
emocrome.	(1) The i a. b.	ा उत्तरे : फक्त अ आणि mmediate ol to meet the health care.	ৰ (2) bjective needs total fer	फक्त क of the Nat of health rtility rate	(3) ional Popul infrastruct to the repl	फक्त ब lation Pol ure and t lacement	icy 2000 v co provide	as	oductive
MINI ARTON	(1) The i a. b. t c. t	प्रक्त अ आणि mmediate ol to meet the health care. to lower the	ৰ (2) bjective needs total fen	फक्त क of the Nat of health rtility rate	(3) ional Popul infrastruct to the repl	फक्त ब lation Pol ure and t lacement	icy 2000 w to provide level.	as	oductive

A14		10	and the second s
24.	खालीलपैकी कोणत्या महत्त्वाच्या तत्त्वावर आधा (1) भेदभाव नाही	(4)	व्यालपैकी एकही नाही
9	The WTO agreements are based on v (1) Non-discrimination (3) National treatment	which of (2) (4)	a.t. shorto
	केला गेला.	न विकास	उपक्रम बाराव्या पंचवार्षिक योजनच्या काळात सुरू
,	क. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा उपक्रम हा सन 2009 – वरीलपैकी कुंठले/ली विधान/ने चूक आहे/त ? (1) तिन्ही विधाने चूक आहेत	. 10 मध्य (2)	मुरू करण्यात आला. फक्त ब
((3) फक्त क	(4)	फक्त अ
a b c.	the Mission for Integrated Deve the 12 th Five Year Plan. National Food Security Mission which of the above statements is/are <i>in</i> All the three are incorrect	lopmen vas laun	ched during the 11 th Five Year Plan. t of Horticulture was launched during ched in 2009 – 10. t? Only b Only a
26. सन (1) (3) (1) (3)	2018 – 19 मध्ये भारतातील निर्यात उत्पन्नात _ ताग वस्तू अभियांत्रिकी वस्तू ———— occupied the first place in Jute garments Engineering goods	(2) (4) 1 India's (2) (4)	क्षेत्राचा हिस्सा सर्वाधिक आहे. तयार कपडे रत्ने आणि दागिने s export earnings in 2018 – 19. Readymade garments Gems and Jewellery
(1) (3) y Which (1) Ir (3) So	तपैकी कोणता एक भारत निर्माण कार्यक्रमाचा भ जलसिंचन गमीण भागात शाळा one of the following is not a part o rigation chools in rural areas	(2) (4) of Bhara (2)	? ग्रामीण विद्युतीकरण

(3) 73

41

(1)

(2) 35

(4) 83

A14				_	
31.	पर्ध्व	विरून विविध ताऱ्यांची अंतरे निश्चित	न करण्यासाठी कोण	ती पद्धत वापरतात ?	
010	(1)	गुरुत्वाकर्षणीय पद्धत	(2)	खगोलीय पराशर पद्धत	
The land and land and an order	(3)	समांतर पद्धत	(4)	थेट पद्धत	
	Wh	ich method is used to deter	nine the distar	ice of different stars from	the Earth?
	(1)	Gravitational method	(2)	Parallax method	
	(3)	Parallel method	(4)	Direct method	
		2 / (-) (-) (-)	वर आधारि		11,719
32.		र सेलचे (सौर घट) कार्य स्टार्क ईफेक्ट		त आह. कुलोम्ब ईफेक्ट	
		स्टाफ इफक्ट झीमन ईफेक्ट			
	(3)	•	(4)	फोटोबोल्टाईक ईफेक्ट	
		king of a Solar cell is based		 •	
	(1)	Stark effect	(2)	Coulomb effect	
	(3)	Zeeman effect	(4)	Photovoltaic effect	
33.	Tamb=				
33.	(1)	ाशास्त्रीय समस्येचे निराकरण करण्यार भास्कर			ण हाता ?
			(2)	ब्रम्हगुप्ता	
	(3)	आर्यभट्ट	(4)	यापैकी नाही	
	Who	was the earliest to use alg	ebra to solve a	stronomical problems?	The state of the s
		Bhaskara	(2)	Brahmagupta	
	(3)	Arybhata	(4)	None of the above	
9.4		2		(1)	11.0
34.		या जर्मन सिल्व्हर धातुमिश्रणात	अस		
		Cu, Zn, Ag	(2)	Cu, Zn, Ni	
		Cu, Ni, Ag	(4)	Cu, Zn, Al	1
		opper alloy German Silver			* - F
		Cu, Zn, Ag	(2)	Cu, Zn, Ni	
	(3)	Cu, Ni, Ag	(4)	Cu, Zn, Al	
35.	गामीका	THE TANK		Name of the second	
	_	सारख्या पदार्थांना			May 18
	अ. ी	नेश्चित भौमितिक रचना असते.			
7	ब. नि	रिचित द्रवीभवन बिंदू असतो.			4.
-	_	शानुवर्ती गुणधर्म असतात.			
	 ार्यायी उ	•			
()		आणि ब बरोबर आहेत	(2)	ब आणि क बरोबर आहेत	
(3	3) अ	आणि क बरोबर आहेत	(4)	वरील सर्व बरोबर आहेत	
A	crysta	alline solid has	(-/	गारा राज बराबर आहत	
a.		finite geometry.			
× 10.					
				W. H. W.	
			~ ~		
			(2)	b and c is correct	
(3)	a a	nd c is correct	(4)		rect.
b. c .	shann ann aswer a a a a	arp melting point. isotropic property. options: nd b is correct nd c is correct	(2) (4)	b and c is correct All of the above are cor	rect

36.	मोसले प्रमाणे, आवर्त सारणीतील मुलद्रव्यांची रचना _		च्या आधारे आहे.
	(1) अणुचे वजन	(2)	अणुचे वस्तुमान
	(3) अणुचा क्रमांक	(4)	अणुचे आकारमान
	According to Moseley, the basis for the p		
	(1) Atomic weight	(2)	Atomic mass
	(a) Atomic number	(4)	Atomic volume
37.	आधुनिक योजनेनुसार वर्गीकरणाचे पाच किंगडम खार्ल अ. प्रोटिस्टा, फंजाय, मॅमेलीया, ॲनेलीडा, प्लांटी	लिप्रमाणे	
	ब. मोनेरा, प्रोटिस्टा, फंजाय, प्लांटी, ऑनिमेलीया		e sales
	क. प्रोटिस्टा, फंजाय, प्लांटी, पोरीफेरा, ॲनिमेलीय	T	
	ड. मोनेरा, फंजाय, मॅमेलीया, प्लांटी, ॲनिमेलीया		yn /
	वरीलपैकी कोणता पर्याय बरोबर आहे ?		
	(0) ====================================	(3)	फक्त अ (4) फक्त ड
			\ - \ \ - \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \
	The five kingdoms under the recent sche	ida Pl	antae
	a. Protista, Fungi, Mammalia, Anneli	Anima	lia
	b. Monera, Protista, Fungi, Plantae, A.	Anima	alia
	c. Protista, Fungi, Plantae, Porifera,	e Ani	malia
	d. Monera, Fungi, Mammalia, Planta	ct ?	
	Which of the option given above is correctly only by	(3)	Only a (4) Only d
	(1) Only c (2) Only b		•
38.	मलेरियाच्या तापात थंडी वाजून ताप येणे आणि त	तीन चार	र दिवसानी पुन्हा पुन्हा ताप येण यासाठा रारारार
	हा विषारी पदार्थ दिसून येतो.		, , , , , , , , , , , , , , , , , , ,
	(1) इंटरफे रॉन	(2)	हिमोझॉईन
	(a) Gradi	(4)	कोलोस्ट्रम
	(3) हिरोडन A toxic substance responsible for chills	and h	high fever recurring every three to four
	A toxic substance responsible for chins		
	days in malaria fever is due to	(2)	Hemozoin
	(1) Interferon	(4)	Colostrum
and the same	(3) Hirudin	THE REAL PROPERTY.	
20	"आफ्रिकन स्लिपींग सिकनेस" हा आजार प्रामुख्याने	खालीलां	पैकी कौणत्या परजीवी मुळ होता ?
39.	37 1 1 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1	(2)	1/11/11/11
	\	(4)	पट्टकृमी (टेपवर्म)
	(3) मच्छर The disease "African Sleeping Sickn	oss" i	s caused by which of the following
	The disease "African Sleeping Sicking	C85 1	is occurred.
	parasite?	(2)	Paramoecium
	(1) Trypanosoma		Tapeworm
	(2) Mosquito	(4)	AND THE RESERVE AND THE PERSON AND T
	शैवाल आणि बुरशीचा समावेश खालीलपैकी कोणत्य	। गटात	होतो ?
40.	शैवाल आणि बुरशाचा समावरा जाताता काराता कार्या	(2)	थॅलोफाइट् स
	(1) जिम्नोस्पर्म	(4)	
	(3) अँजिओस्पर्म्स		
	(3) आजआस्पम्स Algae and fungi are classified in which	of the	following groups :
		(2)	1110111111
	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	(4)	Bryophytes
	(3) Angiosperms		P.T.O
कच्च्या	कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK	1.7	The state of the s

A14		14			_
41.	खालीलपैकी कोणत्या रोगामुळे झाडाच्या पानातील	हरितद्रव्ये	नष्ट होवून झाडाची पाने आकु	ज्वन पावतात ?	
()	(1) मोझॅयिक डिसीज ऑफ टोबॅको	(2)	सायट्रस कॅकर		
	(३) स्मट ऑफ जवार	(4)			
	In which of the following disease o	f plan	ts does chlorophyll c	of the leave	s get
	destroyed and the leaves shrink ?				
	(1) Mosaic disease of tobacco	(2)	Citrus canker	KAROLO L	
	(3) Smut of jowar	(4)	Rhizoctonia		
42.	खालीलपैकी कोणते जैविक खत भातशेती साठी वाप	रतात ?			
	(1) लाल शैवाल	(2)	तपिकरी शैवाल	**************************************	
	(3) राइझोबियम	(4)	निल हरित शैवाल	e CN JA	
	Which of the following biofertilizer is ac	dded in	rice fields?		
	(1) Red algae	(2)	Brown algae		
b.	(3) Rhizobium	(4)	Blue green algae		
43.	जीवाणू खालीलपैकी या यंत्रणेच्या म	= ाध्यमातन	प्रतिजैविकांना प्रतिरोध करता		
	अ. कोशिकांवरील रिसेप्टर्स मधे बदल करणे		, , , , , , , , , , , , , , , , , , ,		
	ब. एम.डी.आर्. पंप				
. 9	क. वेगवेगळ्या एनझाईम्सचा स्नाव जो प्रतिजैविकांन	।। निष्कित	य कार्ती	6 14 A M	
ч	र्यायी उत्तरे :		1 3/(11		
	1) फक्त अ आणि ब	(2)	अस्य आणि च	7.	
-	3) फक्त अ आणि क		अ, ब आणि क		
			फक्त ब आणि क		
a.	Mechanisms by which bacteria becomes : Alteration in surface receptors for definitions.	resista	nt to antimicrobial ag	ents are	_·
b.	_	irugs			
с.	Secretion of inactivating enzymes				
Ar	nswer Options:			\$5.000 v	
(1)	A Comment of the second of the	(2)	a, b and c		
(3)			Only b and c		
— <u>×</u> F			only band c		
(1)	केलोकोकल खाद्य विषबाधा होते आधी तयार केलेले एन्टरोटॉक्सीन अंतर्ग्रहण केल्ल	1 .	8		
(2)	विषाल्या निर्मिती जिल्ला एन्टराटाक्सान अंतग्रहण कल्ल	यामुळ		81.4	
(2)	विषाच्या निर्मितीनंतर श्लेष्मल पृष्ठभागाचे वसाहर	तकरण <i>व</i>	ल्यामुळे <u> </u>	217	
(4)	स्थानिक विषाच्या निर्मितीनंतर जखमेचे किंवा गठ् वरील सर्व कारणांमुळे	ठुच वसा	हतकरण केल्यामुळे		
A STATE OF THE PARTY OF THE PAR	9				and the second
Stap (1)	phylococcal food poisoning is caused by	7			
	ingestion of preformed enterotoxin		_ *		
(3)	colonisation of mucosal surface follow	ved by	production of toxin	del .	
	colonisation of wound or abscess follo All of the above reasons	wed by	y local toxin production	on	
	- Touboilb				

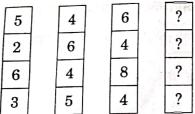
45. राष्ट्रीय साल्मोनेला फाज टायपिंग केंद्र _____ येथे आहे.

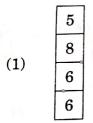
- (1) लेडी हार्डिंग मेडिकल कॉलेज, नवी दिल्ली
- (2) मौलाना आझाद मेडिकल कॉलेज, नवी दिल्ली
- –(3) नॅशनल इंस्टिट्युट ऑफ कॉलरा अँड एन्टरीक डिसीजेस, कोलकाता
 - (4) नॅशनल सेंटर फॉर डिसीज कंट्रोल

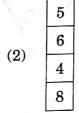
National Salmonella Phage Typing Centre is at ______

- (1) Lady Hardinge Medical College, New Delhi
- (2) Maulana Azad Medical College, New Delhi
- (3) National Institute of Cholera and Enteric Disease, Kolkata
- (4) National Centre for Disease Control

46. प्रश्नचिन्ह स्तंभाच्या जागी ठेवण्यासाठी तर्कसंगत स्तंभ निवडा.

$$(3) \qquad \begin{array}{|c|c|}\hline 4\\ \hline 5\\ \hline 6\\ \hline 4\\ \end{array}$$

Select the logical column of digits for replacing the column of question marks.

	5	4	6		?
Section of the sectio	2	6	4		?
	6	4	8		?
	3	5	4	7) h	?

	5	
/ 4 \	8	
(1)	6	
	6	

$$(2) \qquad \begin{array}{|c|c|} \hline 5 \\ \hline 6 \\ \hline 4 \\ \hline 8 \\ \end{array}$$

47. प्रत्येक वाक्यातील रिकाम्या जागेत चपखल बसून दिलेल्या संदर्भात दोन स्वतंत्र व समान अर्थाची पूर्ण वाक्ये तयार करतील, अशी शब्दजोडी वा शब्दसमूह जोडी निवडा.

रोखे बाजार जोरदार <u>कोसळल्यामु</u>ळे खरेदी-विक्री व्यवहार करतानाची त्या गुंतवणूकदाराची मनःस्थिती विसंगत वाटत होती.

(1) कमजोर आणि भकास

- (2) सांत्वनापलीकडची आणि उपरोधिक
- (3) आशावादी आणि आनंदी

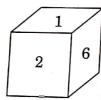
(4) कमजोर आणि उपरोधिक

Select the pair of words or word groups that fit in each of the sentences to make two separate and having equivalent meaning in the given context.

The stock market having plunged drastically, the investor's ____ mood on the trading floor seemed incongruous.

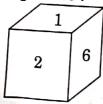
- (1) enervated and funereal
- (2) inconsolable and sardonic
- (3) sanguine and buoyant
- (4) enervated and sardonic

48. सहा पृष्टांवर 1, 2, 3, 4, 5 आणि 6 संख्या असलेला सोबतचा घन अभ्यासा. 3 ही संख्या 1 किंवा 6 च्या विरुद्ध पृष्ठांवर नाही आणि 4 ही संख्या 6 च्या विरुद्ध पृष्ठांवर नाही. जर 1 ही संख्या वरच्या पृष्ठांवर राहील अशा रीतीने हा घन फिरवला आणि 6 संख्या असलेले उजवीकडचे पृष्ठ आताच्या 2 संख्या असलेल्या समोरच्या पृष्ठाच्या जागी आणले तर उजव्या पृष्ठांवर कोणती संख्या असेल ?

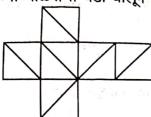
- (1) 5
- (2) 4
- (3) 3
- (4) निवडीसाठी अधिक माहितीची गरज आहे.

Study the accompanying cube with numbers 1, 2, 3, 4, 5 and 6 on its six faces. Number 3 is not opposite to either 1 or 6 and number 6 is not opposite to 4. If this cube is rotated so as to keep number 1 on the top and right side face with number 6 takes the front place that has number 2 now, then which number will be on the right face?

- (1) 5
- **(2)** 4
- (3) 3
- (4) More information is needed for selection

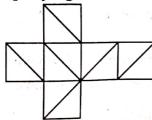
49. सोबतच्या जाळ्याची घडी घालून घनाकार मिळवला.

घनाच्या पृष्ठावरील दोन किंवा अधिक कर्ण रेषा जितक्या शिरोबिंदूत छेदतात त्यांची संख्या निवडा.

- (1) 2
- (2) 3
- $(3) \quad 4$
- (4) 5

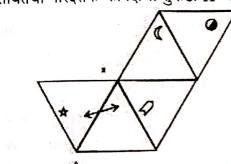
Accompanying net is folded to get a cube.

Select the number of vertices of the cube at which two or more diagonal lines on the faces meet.

- (1) 2
- (2)
- (3) 4
- (4) 5

50. सोबतचा पारदर्शक कागदाचा तुकडा X अभ्यासा आणि तो वापरून तयार केलेली घडी निवडा.

(1)

(2)

(3)

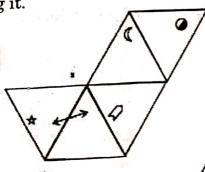

(4)

Study accompanying transparent sheet of paper X and select the fold that is made

using it.

(1)

(2)

(3)

(4)

P.T.O

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

- 51. पूर्णतया वेगळी जीवनशैली असलेल्या तरुणांकडून होणाऱ्या मतदानाला लागलेली उतरती कळा प्रामुख्याने निवडणुकांत मतदात्यांच्या संख्येला लागलेल्या ओहोटीला कारणीभूत असल्याचे स्पष्टीकरण केले जाते. वयस्क लोक मतदान करण्याची शक्यता अधिक असते. जर हीच प्रथा चालू राहिली तर मतदात्यांची संख्या खूपच कमी असल्यामुळे बहुसंख्यांच्या इच्छा निर्देशित केल्या जाणार नाहीत आणि शासनाला प्रशासन करण्याचा अधिकार आहे असे म्हणता येणार नाही, अशा स्थितीला (आपण) पोहोचण्याची शक्यता आहे. लोकांच्या इच्छांची दखल घेतली जाण्यासाठी समाजाने पारंपरिक निवडणुकींना पर्याय शोधणे गरजेचे आहे.
 - वरील युक्तिवादातील त्रुटी सर्वात चांगल्या प्रकारे व्यक्त करणारा पर्याय निवडा.
 - (1) निवडणूक ही सर्व लोकशाही देशांत शासन निवडीसाठी उत्तम प्रकारे प्रस्थापित झालेली एकमेव प्रक्रिया आहे.
 - (2) निवडणुकीत मतदान करण्याऐवजी तरुण व्यक्ती सामाजिक माध्यमांच्या मदतीने दबाव गटांत सामील होण्याची शक्यता अधिक अरहे.
 - (3) दूरस्थ निवासी स्थानांमुळे महाजालाद्वारे वा पोष्टाद्वारे मतदानाचा पर्याय वापरण्यात समस्या येण्याची शक्यता आहे.
 - (4) ज्या व्यक्ती आता तरुण आहेत त्या वय होता होता मतदान करण्याची शक्यता अधिक आहे.

The decline in voter turnout at elections is chiefly explained by the decline in voting by younger people who have very different lifestyles. Older people are much more likely to vote. If this trend continues, probably this will lead to a point at which no government can be said to have a mandate to govern as the number of voters will be too small to indicate the wishes of the majority. Society needs, therefore, to find an alternative to conventional elections so that the wishes of the people can be heard.

Select one option that best expresses the flaw in the above argument.

- (1) Elections are used in all democratic countries as the only well established process of choosing a government.
 - (2) With the help of social media, young people may be more likely to join pressure groups than to vote in an election.
- There may be problems in using alternatives such as internet and postal voting due to remote residential places.
 - (4) People who are young now may become more likely to vote as they get older.

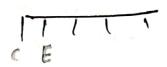
52.	ालील प्र	श्न दि	लेल्या	माहितीवर	आधारित	आहे.
-----	----------	--------	--------	----------	--------	------

- दक्षिणेकडे तोंड असलेल्या पाच व्यक्ती A, B, C, D आणि E, आणि उत्तरेकडे तोंड करून बसलेल्या पाच व्यक्ती M, N, O, P आणि Q परस्परांसमोर दोन समांतर रांगांमध्ये बसल्या आहेत.
- II. E हा O च्या समोर आहे, जो, M च्या उजवीकडे लागून आहे.
- III. C आणि N एकमेकांच्या समोर कणरेषेत आहेत.

IV. B, जो D च्या डावीकडे लागून आहे, Q च्या समोर आहे.

V. M हा रांगेच्या एका टोकाला आहे.

VI. P, जो Q च्या डावीकडे लागून आहे, D च्या समोर आहे.

जर B हा E च्या जागेवर गेला, E हा Q च्या जागेवर गेला आणि Q हा B च्या जागेवर गेला, तर O च्या समोरील व्यक्तीच्या डावीकडून दुसरी व्यक्ती कोण असेल ?

(1) Q

(2) P

(3) E

(4) D

The following question is based on the information given below:

- I. A, B, C, D and E are five persons sitting in a line facing South while M, N, O, P and Q are five persons sitting in the second line parallel to the first line and facing North, facing each other.
- II. E is opposite to O who is just next, right of M.
- III. C and N are diagonally opposite to each other.
- IV. B who is just next to left of D, is opposite to Q.
- V. M is at one end of the line.
- VI. P who is just to the left of Q, is opposite to D.

If B shifts to the place of E, E shifts to the place of Q and Q shifts to the place of B, then who will be the second to the left of the person opposite to O?

(1) Q

(2) P

(3) E

(4) D

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

खालील प्रश्नात एक विधान आणि त्या अनुषंगाने येणारी दोन कारणे RI आणि RII दिलेली आहे. 53. विधानासंदर्भात कारणांचे उपयोजन करून उत्तर शोधा.

हल्ली लोक खूप मोठ्या प्रमाणावर द्रस्थ खरेदी (teleshopping) करतात.

RI - लोक मोठ्या प्रमाणात द्रादर्शन पाहतात.

RII - हल्ली लोकांना बाजारात जाऊन खरेदी करायला वेळ मिळत नाही.

पर्यायी उत्तरे:

- संभवनीय कारण फक्त RI आहे RII नाही (1)
- संभवनीय कारण फक्त RII आहे RI नाही
- संभवनीय कारण दोन्ही नसून फक्त RI किंवा RII आहे (3)
- संभवनीय कारण RI ही नाही किंवा RII ही नाही

In the following question, an Assertion followed by two Reasons RI and RII is given. Apply reasons to the Assertion and find the answer.

Assertion:

People, these days, are doing a lot of teleshopping.

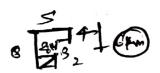
Reasons:

RI - People are watching TV a lot.

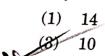
RII - People, these days, are not finding time to shop in the market.

Answer options:

- Only RI not RII is a possible reason
- Only RII not RI is a possible reason (2)
- Either RI or RII but not both reasons
- (4) Neither RI nor RII is a possible reason

प्रसादने त्याच्या घरापासून सुरुवात करून उत्तरेकडे 8 कि.मी. प्रवास केला. नंतर त्याने उजवीकडे वळून 5 कि.मी. 54. प्रवास केला. नंतर पुन्हा उजवीकडे वळून 4 कि.मी. प्रवास केला आणि नंतर पूर्वेकडे 3 कि.मी. प्रवास केला. शेवटी तो डावीकडे वळला आणि 2 कि.मी. प्रवास केला. तर तो त्याच्या घरापासून किती किलोमीटर अंतरावर आहे ?

Prashant starts from his house and travels 8 km towards North Then he turns right, travels 5 km, then turns right again and travels 4 km and then travels 3 km towards East. Finally he turns left and travels 2 km. How far is he from his house, in kilometers?

(1) 14

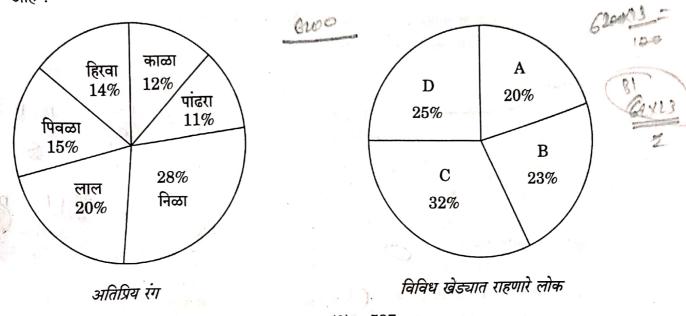
(2)12

(3)10

(4) 7

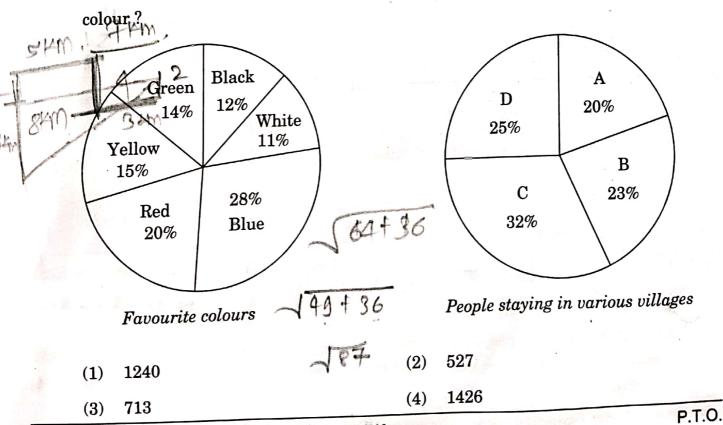
55. A, B, C a D या चार खेडचात राहणाऱ्या 6200 ग्रामस्थांवर त्यांच्या अतिप्रिय रंगासंदर्भात सर्वेक्षण केले. B खेडचातील 50% लोकांचा लाल हा अतिप्रिय रंग आहे. तर इतर खेडचातील किती लोकांचा तोच अतिप्रिय रंग आहे?

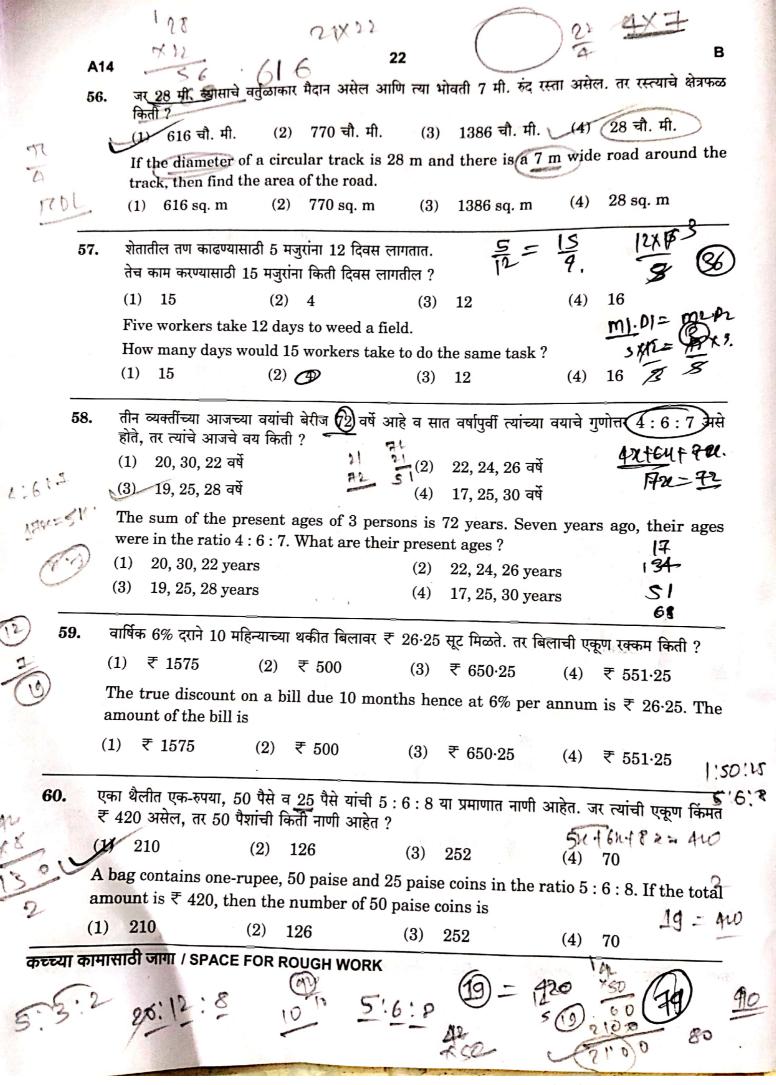
- (1) 1240
- (3) 713

- (2) 527
- (4) 1426

A survey is conducted on 6200 villagers staying in 4 villages A, B, C and D and having various favourite colours. 50% of people from village B have red as their favourite colour. How many people from other villages have the same favourite colour?

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

61	эт	ग्रेरिकी अंतराल	तीर किस्सीय व				गटिला
01	• अं अं	तराळवीर ठरल्य	मार ।क्रस्टाना ब गा आहेत. त्यांर्न रोजी, पृथ्वीवरून	T 328 ਵਿਰਸ਼	अंतगन्त	ावधीची, अंतराळ मोहीम त व्यतित केले. म्हणजे व	पार पाडणाऱ्या माहरा होच यांनी गेल्या वर्षी
	(1)) 10 फेब्रुवार्र	, 2019		(2)	14 फेब्रुवारी, 2019	
	(3)	14 मार्च, 2	2019		(4)	17 मार्च, 2019	
	An in	nerican astr space. She	ronaut Christ spent 328 day	ina Koch is vs in space. (the fen	nale astronaut spend	ing longest period from Earth.
	(1)	10 th Feb	ruary, 2019		(2)	14 th February, 2019)
	(3)	14 th Mar	ch, 2019		(4)	17 th March, 2019	
62.	ਧਾਸ	कार परकाविण	ारा साहसी जलत	रणपट प्रभात र	कोळीच्या	णे महाराष्ट्राचा प्रतिष्ठेचा वि कामगिरीची दखल गिनीज कोणत्या समुद्राचा समावेश	वर्ल्ड रिकॉर्डने घेतली
	(1)	इंग्लिश खार्ड	ì		(2)	कॅटलिना चॅनेल [े]	odal in 1989 Paris
	(3)	जिब्रालची स	मुद्रधुनी		(4)	सुवेझ कालवा	
3	has Stat	won the Co	entral Govern us Shiv Chh	nment Tenzi atrapati Bra	ng Nor avery A	dventure swimmer l gay National Award ward. So far he has s he not crossed?	and Maharashtra
	(1)	English C	hannel		(2)	Catalina Channel	
	(3)	Strait of C	dibraltar		(4)	Suez Canal	
33.	'परम फक्त	वीर चक्र'स्वा	तंत्र्यप्राप्तीपासून ३ जणांनाच हा बहु	नाजपर्यंतच्या <i>7</i> १ मान प्राप्त झाला	2 वर्षांत, आहे.	सुमारे 130 कोटी लोकसंर	<u>ब्र</u> ेच्या आपल्या देशात
	(1)	24			(2)	42	
	(3)	12	W. *		(4)	21	
	In th	ne last 72	years after f ersons have	reedom, in achieved the	our co e honou	untry of 130 crores ir of Param Vir Chal	population, only kra'.
	(1)	24		or soul	(2)	42	
	(3)	12			(4)	21	
	(0)						Carlotte Committee

64.	. आयुष	मान भारत यो	जनेअंतर्गत पुढी	ल पर्यायांपैकी स. त्यान १००	अयोग्य (<i>चुकीचा)</i> पर्या ांना होणार आहे	य निवडा.	it we t	of the	5490
	अ. य	॥ याजनचा ल 	ाम 10 काटायव र ुपान्सान्या परि	ता जास्त मार गमन्त्र क्र ह	ताय पारवार ज्यानार्यंत्र	तना हाणार आर् वैद्यकीय उपचार्	मोफत स्वरू	पात दिला	जाणार ३	आहे.
	a. 3	गायुष्मान काड र गोन्सेना न्य	वारकाच्या पार का २० कोत्री वेश	गराए॥ र छ ग ज्याचे भग	लाखपयत व	वद्यकाय उपपार ांना होणार आहे	,	17.5		
	क. य	। याजनमा ला जोजनेशंहर् गह	ाम ३७ फाटापद र 15 ट्यार का	।। जास्त मार नारी दनाकाः	ताय पारवार गांग ०	ाना हाणार आहे गारोग्य मित्र अस	ਜੁਣਤੀ ਜ਼ਵਾਲ	केला ज	ाणार आहे	·
	ड. या पर्यायी	- याजनआगार - - च्चे -	1 19 6016 (31)	जना दवाखान	याना जन उ	गराग्य मित्र अस	اا نزماا عوادا			
				april de		1	/ -			
		फक्त ब			(2)	. /	\(\)			
		कक्त अ आ ^{रि}		7 1 - 1 - 77	(4)			11	ahomo	
	a. 10 d	crore India	<i>propriate</i> (an families	(<i>wrong)</i> will be be	option re	garding Ay by this sche	ushman B	narat s	cheme	•
	b. Ayu	ishman ca	ard holder i	family car	n avail n	nedical trea	ne. itment up	to ₹ 5	lakh fr	ee of
	cost	- /•						:		
	c. 30 c	rore India	in families	will be be	nefited b	y this scher	ne.			
	a. 10 t.	nousana 1 e r option	rivate Hos	pitals wil	l get stat	us of Jan A	rogya Mit	ra by t	his sch	eme.
		nly b	5 •		(2)	Onler				
		nly a and	c		(2)	Only c Only b ar	nd d			
65.		-		चंदिन नागा		संकल्पना व त	iu u		-	-
	पर्याय निव	यसाय पात्रा थ द्वा	ai sattiigo G	त्यादम वापरा जनसङ्ख्या	त यणाऱ्या	सकल्पना व त	याच पूण स्व	रूप व्यक्त	करणारा	યાग્ય
		 फल्पना		07 (21272)2 07	ेसेवा विव					
		ग्रह्मचा गी.आय. (U∑	DI)					dana kula		
			P1)		ज्ञानाच कृ	त्रिम आदान-प्रत	रान 🐣 🦈 🕒	N.1. H.		
		भाय. (AI)		II.		पेमेंट व्यवस्था		. 1000		
		इ.एम. (Gel		III.		चे इंटरनेट				
		ा.ओ.टी. (Id	oT)	IV.	सरकारचे	ऑनलाईन मंच				
ч	ार्यायी उत्त	₹:					7712			
	अ	ब	क	ड			a Here I	1 1 1 1	2. 1	
(1	-	Ι	II	III	-	1 / Aug	. at			
(2	•	IV	I	II						
(3	-	II	IV	III		₂ R,			*	
(4)) II	I	IV	III			10	<u>.</u> 3	19	
Ch	loose th	e proper	option whi	ch explai	ns the c	oncept and	its utiliz	ation i	n dail.	- 1°C
WI			of Informat		noiogy.	1		auton n	ii dany	ıııe
_	Conc	ерт			ization				÷, 1.	
a.	UPI		I.	Arti	ficial Kr	owledge E	xchange			· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
b.	AI		II.	Digi	tal payn	nent syster	n		: 17 4	× 45 - 4
c.	GeM		H	Inte	rnet of t	hings				
d.	ΙοΤ	Contract of the second	ĮV	. Onli	ne platf	orm by the	Governm	1004		
Ans	wer op	tions:			-		dovernin	lent		
	a	b	C	d			A .			
(1)	IV	*I :	-4, II ,, ;	III						
(2)	III	IV .	IT in	II				(-	4 74 %	
(3)	I	II	IV	III	M 3 . 3		grift grift in			
	II	I	IV	III					111	
	0		- 34	and a second			6.			

66. अखिल भारतीय मराठी नाट्य संमेलनांसंदर्भातील स्थळ, वर्ष व संमेलनाध्यक्ष यांचा योग्य क्रम सांगणारा अचूक पर्याय निवडा.

पयाय	ानवडा.					THE PROPERTY OF SERVICE	
	वर्ष व ि	काण			संमेलनाध्यक्ष		
अ.	2016 –	ठाणे		I.	जयंत सावरकर	broncomports in	
ब.	2017 –	उस्मानाबा	4	II.	प्रेमानंद गज्वी	dax V h	
क.	2018 –	मुलुंड	The state of the s	III.	किर्ती शिलेदार		
ड.	2019 –	नागपूर 🦯		IV.	गंगाराम गवाणकर	er til et i statiske de statiske	
पर्याय	गि उत्तरे :				Harris III		
	अ	ब	क	ड	PER BY JOY THE	C PRIA STATES	
(1)	III	II	IV	. I		A SHEET STANKE	
(2)		III	$I^{(n,n)} = I^{(n,n)}$	IV	130	to the party party to the te	
(3)	IV	I	III	II		THE R. P. LEWIS CO., LANSING	(1)
(4)	I	IV	II	Ш		is white a with	

Choose the option which explains the correct order of place, year and Chairperson regarding Akhil Bharatiya Marathi Natya Sammelan.

	Year-	Place			Chairperson	
a.	2016	– Thane		I.	Jayant Savarkar	
b.	2017	– Osmar	abad	II.	Premanand Gajvi	
Ċ.	2018	– Mulun	d i bigli	III.	Kirti Shiledar	
d.	2019	– Nagpu	r		Gangaram Gawankar	
An	swer o	ptions:			सं स्टब्स्मी सर्वादेशास्त्रातील प्रस्तात	
	а	b	\mathbf{c}	d	appropriate the propriate of the contract of t	
(1)	III	II	IV	15 ftsI	. कि. हार अपने करा जिल्ला कर है कि हार होंगे कर कर है ।	
(2)	$\Pi_{\mathbb{R}^{n}} \subseteq \mathbb{R}^{n}$	III	ं ा अस	IV	हैं। इस अस्य ताल के हमा भी रहत हैं। संस्था रहत	
(3)	IV	Ι	III	II		
(4)	Ι	IV	II	III		

- 67. केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण बोर्डच्या उपलब्ध सूचनेअनुसार वर्ष 2018 19 च्या दरम्यान किती मेट्रिक टन ई-कचरा एकत्रित करून विघटित आणि पुनर्चक्रित करण्यात आला ?
 - (1) 69414 मेट्रिक टन

(2) 164663 मेट्रिक टन

(3) 771215 मेट्रिक टन

(4) 708445 मेट्रिक टन

How many metric tonnes (MT) of e-waste was decomposed and recycled during the year 2018 – 19 as per the Central Pollution Control Board's information?

(1) 69414 MT

(2) 164663 MT

(3) 771215 MT

(4) 708445 MT

. .

68. ब्रिटेनच्या महाराणीचे 'क्वीन्स कौंसिल' म्हणून कोणाची नियुक्ती झाली आहे ? (1) उज्जवल निकम (2) एल. नागेश्वर राव	e interpression and and an artist and an artist and artist artist and artist artist and artist
C. 7	
Who has been appointed as 'Queen's Counsel' of Queen of Britain? (1) Ujjwal Nikam (2) L. Nageswara Rao	
(1) Ujjwal Nikam (2) L. Nageswara Rao (3) Harish Salve (4) R.M. Shinde	
69. द एरा ऑफ राइजिंग फिनटेकच्या डिजिटल भुगतान संबंधी रिपोर्ट खालीलप्रमाणे आहे.	9 25
अ. डिजिटल भुगतानच्या वापरामधे कर्नाटक पहिल्या क्रमांकावर.	
ब. डिजिटल भगतानच्या वापरामधे महाराष्ट्र नामकावर.	a Paragraphical
ואואה וואר פאווע פאווע אוויי ווייין אווייין	15.43-54
	6 will be a
ड. डिजिटलाइज्ड शहरांमधे हैदराबाद द्वितीय स्थानांवर. वरीलपैकी कोणते वाक्य बरोबर आहेत ?	I VIV
	B. CECO.
(2) फक्त ब, क आण ड	T 181
(3) फक्त क, ड आणि अ (4) -फक्त ड, अ आणि ब	T (1)
The following is a report on digital payment by The Eve of Diving Finter	h
o. Manarashira ranks second in the use of digital party and	TORSI
c. Bengaluru ranks first in digitised cities. d. Hyderabad ranks second in digitised cities.	
Which of the above sentences are correct?	
	0° 70
(2) Only b, c and d	.0
70. उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये नवनिर्माणाची संस्कृती रुजवण्यासाठी भारत सरकारने (मनुष्यबळ रि प्रस्तावित केलेल्या इम्प्रिंट II (IMPRINT II) गोन्होण्यो जोल	वेकास मंत्रालय)
प्रस्तावित केलेल्या इम्प्रिंट II (IMPRINT-II) योजनेमध्ये कोण सहभागी होऊ शकतात ? अ. खाजगी महाविद्यालयातील प्राध्यापक	
ब. आय.टी.आय. मधील प्राध्यापक	ALEGERA.
	k
क. आय.आय.टी., एन.आय.टी., आय.आय.आय.टी. मधील प्राध्यापक	1 77
ड. आय.आय.टी., एन.आय.टी., आय.आय.आय.टी., आय.आय.एस.ई.आर. आणि सेंट्रल प्राध्यापक	70-2010 A
प्राध्यापक	यूग्नव्हासटाताल
पर्यायी उत्तरे :	(8)
(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ड	
(3) फक्त अ, ब आणि क	
Who can participate in the Covernment (4) फक्त क आणि ड	s and American
scheme to inculcate culture of inpovation of India (MHRD) proposed	IMPRINT-II
Who can participate in the Government of India (MHRD) proposed scheme to inculcate culture of innovation among higher education institu	IMPRINT-II tes?
a. Professors in Private Colleges	IMPRINT-II tes ?
a. Professors in Private Colleges b. Professors in ITI	tes?
 a. Professors in Private Colleges b. Professors in ITI c. Professors in IIT, NIT, IIIT 	tes?
 a. Professors in Private Colleges b. Professors in ITI c. Professors in IIT, NIT, IIIT d. Professors in IIT, NIT, IIIT, IISER and Central Universities 	tes?
 a. Professors in Private Colleges b. Professors in ITI c. Professors in IIT, NIT, IIIT d. Professors in IIT, NIT, IIIT, IISER and Central Universities Answer options: 	tes?
 a. Professors in Private Colleges b. Professors in ITI c. Professors in IIT, NIT, IIIT d. Professors in IIT, NIT, IIIT, IISER and Central Universities Answer options: (1) Only a and b (2) Only d 	tes?
a. Professors in Private Colleges b. Professors in ITI c. Professors in IIT, NIT, IIIT d. Professors in IIT, NIT, IIIT, IISER and Central Universities Answer options: (1) Only a and b.	tes?

- 71. अनुसूचित जाती व नवबौद्ध प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना शासकीय वसतिगृहामध्ये प्रवेश मिळालेला नाही, अशा विद्यार्थ्यांना मॅट्रीकोत्तर शिक्षण घेता यावे म्हणून भोजन, निवास व इतर शैक्षणिक सुविधा उपलब्ध करून घेण्यासाठी सरकारने ______ सरू केली आहे.
 - (1) पद्मश्री बाबा आमटे स्वाधार योजना
 - (2) भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर स्वाधार योजना
 - (3) कर्मवीर भाऊराव पाटील आधार योजना
 - (4) सावित्रीबाई फुले आधार योजना

For students belonging to the Scheduled Castes and Neo Buddhist class who did not get admission in the Government hostels, to enable them to take post matric education, the Government has started _____ for their lodging, boarding and educational facilities.

- (1) Padmashree Baba Amte Swadhar Yojana
- (2) Bharat Ratna Dr. Babasaheb Ambedkar Swadhar Yojana
- (3) Karmaveer Bhaurao Patil Aadhar Yojana
- (4) Savitribai Phule Aadhar Yojana
- 72. आर्थिक दुर्बल घटकांसाठी 103 व्या घटनादुरूस्तीने 2019 मध्ये भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 15(6) आणि 16(6) मध्ये पुढील तरतुदींचा समावेश करण्यात आला. योग्य पर्याय निवडा.

अ. अनुसूचित जाती/जमाती व इतर मागासवर्गीयांसाठी असलेल्या योजनांचा ज्यांनी लाभ घेतलेला नाही त्यांना या आरक्षणाचा लाभ घेता येईल.

- ब. आर्थिक मागासवर्गीयांना 13% पर्यंत आरक्षणाचे प्रमाण राहील.
- क. या आरक्षणाचा लाभ शैक्षणिक व नोकरीविषयक बाबींना लागु होईल.
- ड. आर्थिक मागासवर्गीयांना 10% पर्यंत आरक्षणाचे प्रमाण राहील.

वरीलपैकी कोणते वाक्य बरोबर आहेत ?

पर्यायी उत्तरे:

(1) फक्त क आणि ड

(2) अ, ब, क आणि ड

(3) फक्त अ, क आणि ड

(4) फक्त ब आणि क

For economically backward classes, by the 103rd Constitutional Amendment in 2019, Article 15(6) and 16(6) of the Indian Constitution, following provisions are made. Choose the correct option.

- a. This reservation can be availed by persons not benefiting by schemes for SC, ST, OBC.
- b. The reservation proportion will be upto 13% for economically backward classes.
- c. This reservation is for education and job related benefits.
- d. The reservation proportion will be upto 10% for economically backward classes.

Which of the above sentences are correct?

Answer options:

(1) Only c and d

(2) a, b, c and d

(3) Only a, c and d

(4) Only b and c

			क प्रमार प्रमार व प्रचाराच्या सदभीत देण्य	यार
73.	'मराठी काका' म्हणून प्रसि	नद्ध असलेले प्रा. अ	भनिल गोरे यांना मराठी भाषा प्रसार व प्रचाराच्या सदभीत देण्य	
	येणारा राज्य सरकारचा 20		हा पुरस्कार जाहिर झाला आहे.	

- (1) कविवर्य वि.वा. शिरवाडकर
- (2) कविवर्य भा.रा. तांबे
- (3) कविवर्य मंगेश पाडगावकर
- (4) कादंबरीकार वि.स. खांडेकर

Prof. Anil Gore, known as 'Marathi Kaka', was awarded State Government

award 2019 for popularising Marathi language.

- (1) Poet V.V. Shirwadkar
- (2) Poet B.R. Tambe
- (3) Poet Mangesh Padgaonkar
- (4) Novelist V.S. Khandekar

74. आंतरराष्ट्रीय संघटना विकास संघ (आय.ओ.डी.ए.) चे जनरल व्हॉईस प्रेसिडेंट म्हणून नियुक्त होणारे पहिले भारतीय कोण बनले आहे ?

- (1) राजेश रेड्डी
- (2) विनया शेट्टी
- (3) मोहित कुमार
- (4) निधि शर्मा

Who is the first Indian to be appointed as General Vice President of International Organisation Development Association (IODA)?

- (1) Rajesh Reddy
- (2) Vinaya Shetty
- (3) Mohit Kumar
- (4) Nidhi Sharma

- 75. भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था (ISRO) डिसेंबर 2020 मधे कोणती मानवरहित मोहिम अंतराळात पाठवणार आहे ?
 - (1) गगनयान
 - (2) व्योम मित्रा
 - (3) रोबोनाऊट
 - (4) फेडॉर

The Indian Space Research Organization (ISRO) will launch an unmanned campaign in December 2020.

- (1) Gaganyaan
- (2) Vyom Mitra
- (3) Robonaut
- (4) Fedor
- 76. खालील विधानांपैकी कोणते विधान योग्य आहे ?
 - (1) संविधान सभेच्या 288 सदस्यांनी 26 जानेवारी, 1950 रोजी राज्यघटनेवर स्वाक्षऱ्या केल्या.
 - (2) 'कायद्याने घालून दिलेली पद्धती' हे तत्त्व अमेरिकेच्या राज्यघटनेकडून स्विकारले गेले आहे.
 - (3) 'संसदेच्या दोन्ही सभागृहांची संयुक्त बैठक' ही कल्पना ब्रिटीश राज्यघटनेकडून घेतली आहे.
 - (4) वरीलपैकी एकही नाही

Which one of the following statements is correct?

- (1) On 26th January, 1950, 288 members of the Constituent Assembly signed the Constitution.
- (2) 'Procedure established by Law' was adopted from the Constitution of the United Sates of America.
- (3) The idea of 'Joint sitting of two Houses of Parliament' was taken from the British Constitution.
- (4) None of the above

A14

77. भारतीय राज्यघटनेच्या 'सरनाम्या' विषयी खालील विधाने विचारात घ्या :

- अ. सरनामा हा राज्यघटनेला जे प्रस्थापित आणि प्रचारित करावयाचे आहे ती उद्दिष्टये कथन करतो आणि त्यामधील भाषा जेथे जेथे संदिग्ध असल्याचे आढळते, तेथे तेथे घटनेचा वैधानिक अर्थ निरूपण करण्यास सहाय्य करतो.
- ब. संविधान सभेने ज्याप्रमाणे राज्यघटनेच्या इतर भागास कायदेशीर मान्यता दिली आहे, तशी ती 'सरनाम्यास' दिलेली नाही.

पर्यायी उत्तरे:

- (1) विधान अ बरोबर
- (2) विधान ब बरोबर
- (3) दोन्हीही विधाने बरोबर
- (4) दोन्हीही विधाने चुकीची

Consider the following statements about the 'Preamble' of the Indian Constitution:

- a. It states the objects which the Constitution seeks to establish and promote and also aids the legal interpretation of the Constitution where the language is found to be ambiguous.
- b. Like any other part of the Constitution, the 'Preamble' was not enacted by the Constituent Assembly.

Answer options:

- (1) Statement a is correct
- (2) Statement b is correct
- (3) Both the statements are correct
- (4) Both the statements are incorrect
- 78. प्रा. के.सी. व्हिअर यांच्या निरीक्षणानुसार खालील विधानांपैकी कोणत्या विधानातून भारतीय संघराज्य पद्धतीचे खरे स्वरूप व्यक्त होते ?
 - (1) भारतीय संघराज्य हे संस्थात्मक संकल्पनेपेक्षा अधिक क्रियात्मक आहे.
 - (2) एक पक्षीय प्रभावी राजवट ही संघराज्यवादाच्या तत्त्वाशी संघर्ष करणारी ठरली.
 - (3) भारतीय संघराज्य हे घटकांमधील कराराचा परिणाम नाही.
 - (4) एकात्म राज्याची दुय्यम वैशिष्टये असलेल्या संघराज्यापेक्षा ते संघराज्याची दुय्यम वैशिष्टये असलेले एकात्म राज्य आहे.

As observed by Prof. K.C. Wheare, which one of the following statements correctly shows the true nature of the Indian Federal System?

- (1) The Indian Federation is more a functional than an institutional concept.
- (2) A one dominant party regime which is in conflict with the principles of federalism.
- (3) The Indian federation is not the result of an agreement between the units.
- (4) It is a unitary state with subsidiary federal features rather than a federal state with subsidiary unitary features.

79. खालील विधाने विचारात घ्या :

- अ. ग्रामसभेचे कार्यवृत्त व इतर संबंधित अभिलेख सुरक्षित, अभिरक्षेत ठेवणे आणि त्यांची योग्य ती सुरक्षितता राखणे ही सरपंच आणि उपसरपंच यांची संयुक्त जबाबदारी असते.
- ब. प्रत्येक वित्तीय वर्षातील ग्रामसभेची पहिली बैठक ते वित्तीय वर्ष सुरू झाल्यापासून दोन महिन्यांच्या आत भरवली पाहिजे.

पर्यायी उत्तरे:

- (1) विधान अ बरोबर
- (2) विधान ब बरोबर
- (3) दोन्हीही विधाने बरोबर
- (4) दोन्हीही विधाने चुकीची

Consider the following statements:

- a. It is a joint responsibility of the Sarpanch and Upa Sarpanch to maintain secured custody and proper safety of proceeding register and other relevant records of the Gram Sabha.
- b. The first meeting of the Gram Sabha in every financial year shall be held within two months from the commencement of that year.

Answer options:

- (1) Statement a is correct
- (2) Statement b is correct
- (3) Both the statements are correct
- (4) Both the statements are incorrect

80. खालील विधाने विचारात घ्या :

- अ. ग्रामपंचायतीचा कोणताही ठराव, त्या ठरावाच्या संमत झाल्याच्या तारखेपासून तीन महिन्यानंतर दुसरा ठराव साध्या बहुमताने संमत करून त्यात फेरबदल, सुधारणा, फेरफार करता येईल अथवा तो रद्द करता येईल.
- ब. ग्रामपंचायतीने आपल्या सदस्यांच्या एकूण संख्येच्या दोन-तृतीयांश इतक्या सदस्यांनी पार्ठींबा दिलेल्या ठरावा खेरीज, इतर कोणत्याही रीतीने पंचायतीच्या कोणत्याही ठरावात तो संमत झाल्याच्या तारखेपासून तीन महिन्यांच्या आत फेरबदल, सुधारणा, फेरफार करता येणार नाही अथवा तो रद्द करता येणार नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान अ बरोबर

(2) विधान ब बरोबर

(3) दोन्हीही विधाने बरोबर

(4) दोन्हीही विधाने चुकीची

Consider the following statements:

- a. Any resolution of Gram Panchayat shall be modified, amended, varied or cancelled by a Panchayat after a period of three months from the date of the passing thereof by another resolution supported by simple majority.
- b. No resolution of Gram Panchayat shall be modified, amended, varied or cancelled by a Panchayat within a period of three months from the date of the passing thereof, except by a resolution supported by two-third of the total number of members of such Panchayat.

Answer options:

- (1) Statement a is correct
- (2) Statement b is correct
- (3) Both the statements are correct
- (4) Both the statements are incorrect
- 81. कोणत्या तत्त्वातून न्यायसंस्थेच्या प्रशासकीय कृतीवरील नियंत्रणाचा उगम होतो ?
 - (1) न्यायालयीन पुनर्विलोकन

(2) कायद्याचे राज्य

(3) प्रदत्त विधिनियम

(4) सत्ता विभाजन

The judicial control over administrative actions emanates from the Doctrine of

(1) Judicial Review

(2) Rule of Law

(3) Delegated Legislation

(4) Separation of Powers

- 33 राज्यपाल यांच्या संबंधी 'पूंछी' आयोगाच्या शिफारशीबाबत खालीलपैकी कोणती शिफारस ही चुकीची नमूद करण्यांत आलेली आहे ? 82. करण्यांत आलेली आहे ?
 - त्यांना मंत्रीमंडळाच्या सल्ल्याशिवाय अथवा सल्ल्याविरुद्ध, कार्यरत असणाऱ्या किंवा निवृत्त झालेल्या मंत्र्यावर खटला चालविण्यास मंजूरी देण्याचा अधिकार असावा.
 - ते राज्य विधानसभेने मंजूर केलेल्या महाभियोगाच्या ठरावाने पदावरून दूर केले जावू शकतील. (2)
 - ते राज्यसभेने मंजूर केलेल्या महाभियोगाच्या ठरावाने आणि त्या ठरावास लोकसभेने मान्यता दिल्यास (3) पदावरून दूर केले जावू शकतील.
 - (4) राज्यघटनेच्या अनुच्छेद 163 मध्ये असा बदल करण्यात यावा की, ते त्यांना असलेले स्वेच्छाधीन अधिकार मनमानी पद्धतीने वापरू शकणार नाहीत.

Which of the following has been wrongly listed as a recommendation of the 'Punchhi' Commission with regard to the Governor?

- He should have the power to sanction prosecution of a working or retired (1)minister without or against the advice of Council of Ministers.
- He may be removed by a resolution of impeachment passed by the State (2)Legislative Assembly.
- He may be removed by resolution of impeachment passed by the Rajya Sabha (3)and agreed to by the Lok Sabha.
- Article 163 of the Constitution should be amended in a way that he may not (4) be able to exercise his discretionary powers in an arbitrary manner.

राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियान (RGSA) काय आहे ? 83.

- पंचायत राज संस्थांना ग्राम पंचायत विकास आराखडा करण्यास सक्षम करणारी योजना (1)
- नियमित ग्राम सभा आणि त्यांचे नोंदी ठेवण्यास प्रोत्साहन देणारी योजना (2)
- गावाच्या पातळीवर मतदान वाढविण्याची योजना (3)
- सरपंचाची थेट निवड करण्यास प्रोत्साहन देणारी योजना (4)

What is Rashtriya Gram Swaraj Abhiyan (RGSA)?

- It is a scheme aimed to enable Panchayat Raj institutions to prepare Gram Panchayat Development plans (1)
- It is a scheme for promoting regular Gram Sabha and their records (2)
- It is a scheme for increasing voting at village level (3)
- It is a scheme for promoting direct election of the Sarpanch (4)

P.T.O.

84. खालील विधाने विचारात घ्या :

- अ. लोकलेखा समितीमधे 7 सदस्य राज्यसभेचे सदस्य असतात.
- ब. लोकसभेच्या दैनंदिन कामकाज पहाणाऱ्या नियमात असे नमूद करण्यात आले आहे की विरोधी पक्षाचा सदस्यच लोकलेखा समितीचा अध्यक्ष असेल.

वरील विधानांपैकी असत्य विधान/ने कोणते आहे/त ?

- (1) फक्त अ
- (2) फक्त ब
- (3) अ आणि ब दोन्ही
- (4) कोणतेही नाही

Consider the following statements:

- a. Public Accounts Committee has seven members of the Rajya Sabha.
- b. It is mentioned in the rules of day-to-day business of Lok Sabha that a member of opposition will be the chairperson of Public Accounts Committee.

Which is/are the incorrect statements from the above?

- (1) Only a
- (2) Only b
- (3) Both a and b
- (4) None of the above

85. भारताचे प्रथम लोकपाल म्हणून यांची नियुक्ती झाली.

- (1) न्यायमूर्ती दीपक मिश्रा
- (2) न्यायमूर्ती टी.एस. ठाकूर
- (3) न्यायमूर्ती पिनाकी चंद्रघोष
- (4) न्यायमूर्ती जगदीश सिंग खेहर

First Lokpal of India is

- (1) Justice Dipak Misra
- (2) Justice T.S. Thakur
- (3) Justice Pinaki Chandra Ghose
- (4) Justice Jagdish Singh Khehar

86.	यांनी नारिक	48							
	यांनी नाशिक येथे 'ग्रंथोत्तेजक मंडळी' नावा (1) वि.दा. सावरकर	ची संस्था स्थापन केली होती.							
	(3) न्यायमूर्ती रानडे	(2) वि.वा. शिरवाडकर							
		(4) अनंत लक्ष्मण कान्हेरे							
	started an association of Nashik.								
	- Mai	(2) V.V. Shirwadkar							
	(3) Justice Ranade	(4) Anant Laxman Kanhere							
87.	1885 ते 1915 या काळात हे गंहरीला अ	मनिभिषिक्त राजा म्हणून ओळखले जात.							
	(1) जगन्नाथ शक्त की	(2) भाऊ दाजी लाड							
	(3) दादाभाई नौरोजी	(4) फिरोजशहा मेहता							
	During the period 1885 to 1915 Bombay.	was known as the uncoronated king of							
	(1) Jagannath Shankar Sheth	(2) Bhau Daji Lad							
	(a) D 111 1	(4) Pherozeshah Mehta							
	Prarthana Samaj? a. Dr. Atmaram Pandurang, Dr. R.G. b. Vaman Abaji Modak, Narayan Ga c. Vitthal Ramji Shinde, Justice Ma d. Govind Vitthal Kunte, Rao Saheb Answer options:	त्रानडे (2) फक्त अ, ब आणि क (4) फक्त अ आणि ब d for religious and social reforms through Bhandarkar anesh Chandavarkar hadev Govind Ranade							
	(1) Only a, b and d	(4) Only a and b							
	(3) Only b, c and d	P.T.C							
	FOR ROUGH WOR								

91.

क III III III E Revolt	s I III III		नेते वैकप्पा नाईक बळवंत बेहरी रामचंद्र पटवर्धन बाबासाहेब भावे भगवंतराव कोळी विकास समित्र क्रिकेट क्रि	.94
क II III III	s I III III	II. III. IV.	वैकप्पा नाईक बळवंत बेहरी रामचंद्र पटवर्धन बाबासाहेब भावे भगवंतराव कोळी अध्या काळा अध्या काळा अध्या अध्य अध्या अध्य अध्या अध्य अध्य अध्य अध्य अध्य अध्य अध्य अध्य	.91
ा। ।। ।। ।। ।।	ड I I III II	II. III. IV.	रामचंद्र पटवर्धन बाबासाहेब भावे भगवंतराव कोळी तिर्माण प्रकार के प	.91
ा। ।। ।। ।। ।।	ड I I III II	III. IV.	analtika hid see see see see hid hid hid see see see see see see see see see se	.91
ा। ।। ।। ।। ।।	ड I I III II	IV.	Huring the bears of 1886 to 1915 Bearing the bears of 1886 to 1915 Bearing the Shankar Sheeth Account Value of the ball the search of the s	.59
ा। ।। ।। ।। ।।	ड I I III II		Rembey Beacher The Jacobath Shankar Sheth Yes December Neuron The december Neuron The december of the second state of the	.81
ा। ।। ।। ।। ।।	ड I I III II		Bombay (1) Jagannath Shankar Shoth (2) The defined Washopt (3) The defined Washopt (4) The defined Washopt (5) The defined Washopt (6) The definition of the Company	
ा। ।। ।। ।। ।।	ड I I III II		Bombay (1) Jagannath Shankar Shoth (2) The defined Washopt (3) The defined Washopt (4) The defined Washopt (5) The defined Washopt (6) The definition of the Company	
III II III	II III	(S)	Constitution of the state of th	.81
II III g:	II III	357	्राम्याची कोणस्या अवस्थित प्राप्तिक केल्प्स्य अस्थान केल्प्स्य अस्थान केल्प्स्य अस्थानिक अस्थान केल्प्स्य अस्थान केल्पस्य केल्	
III g:	Į II	357	ं हा आरमपान पश्चिम हो आर भी भोडम	
g :		857	ं हा आरमपान पश्चिम हो आर भी भोडम	
	of 18	857	ं हा आरमपान पश्चिम हो आर भी भोडम	
			I. Vaikappa Naik Balwant BehariII. Ramchandra PatwardhanIII. Babasaheb BhaveIV. Bhagwantrao Koli	
	d			
	I			
III	I			
	III		Praylana Samail	
III	II	PEARL TO	Dr. Atmaram Pandurang, in. A.	
T	II III II III णी म्हणजे	II I III I II III III II	II I III I II III III II णी म्हणजे 'चांदोबाची' मा	c d II I III I III III

9	वर्ष 1820 मध्ये कोणत्या संस्थेने बंगाली मुलींची शाळा कलकत्ता येथे सुरू केली ?	
	(1) कलकत्ता फिमेल जूब्हेनाईल सोसायटी	
	(2) ब्रिटिश फॉरेन स्कुल सोसायटी	
	(3) सोसायटी फॉर नेटिव्ह फिमेल एज्यूकेशन	
	(4) स्कॉटिश मिशन	
	Which society started a school for Bengali girls in Calcutta in the year 1820?	
	(1) Calcutta Female Juvenile Society	
	(2) British Foreign School Society	
	(3) Society for Native Female Education	
	(4) Scottish Mission	
97.	हे उत्तर भारतातील 'वहाबी' आंदोलनाचे केंद्र होते.	
	(1) पटना(2) दिल्ली(3) फिरोजपूर(4) अलीगढ	
	was the centre of 'Wahabi' movement in North India.	
	(1) Patna (2) Delhi (3) Firozpur (4) Aligarh	
98.	पुणे येथील मुलींची शाळा चालविण्यासाठी जोतीबा फुले यांना खालीलपैकी कोणत्या व्यक्तींनी सहकार्य वे होते ? अ. सखाराम यशवंत परांजपे, सदाशिव गोविंद हाटे	06
98.	अ. सखाराम यशवंत परांजपे, सदाशिव गोविंद हाटे सदाशिवराव बल्लाळ गोवंडे, मोरो विठ्ठल वाळवेकर ह. विष्णूपंत थत्ते, केशव शिवराम भवाळकर काशीराव देशमुख, हिरभाऊ चव्हाण	कले
98.	अ. सखाराम यशवंत परांजपे, सदाशिव गोविंद हाटे व. सदाशिवराव बल्लाळ गोवंडे, मोरो विठ्ठल वाळवेकर ह. विष्णूपंत थत्ते, केशव शिवराम भवाळकर काशीराव देशमुख, हिरभाऊ चव्हाण र्यायी उत्तरे:	he
	अ. सखाराम यशवंत परांजपे, सदाशिव गोविंद हाटे ब. सदाशिवराव बल्लाळ गोवंडे, मोरो विञ्चल वाळवेकर ह. विष्णूपंत थत्ते, केशव शिवराम भवाळकर काशीराव देशमुख, हिरभाऊ चव्हाण र्यायी उत्तरे:) फक्त अ, ब आणि क	he
	अ. सखाराम यशवंत परांजपे, सदाशिव गोविंद हाटे ब. सदाशिवराव बल्लाळ गोवंडे, मोरो विठ्ठल वाळवेकर ह. विष्णूपंत थत्ते, केशव शिवराम भवाळकर काशीराव देशमुख, हिरभाऊ चव्हाण र्यायी उत्तरे:) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त अ, क आणि ड	
	अ. सखाराम यशवंत परांजपे, सदाशिव गोविंद हाटे त. सदाशिवराव बल्लाळ गोवंडे, मोरो विठ्ठल वाळवेकर त. विष्णूपंत थत्ते, केशव शिवराम भवाळकर काशीराव देशमुख, हिरभाऊ चव्हाण र्थायी उत्तरे:) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त अ, क आणि ड) फक्त अ आणि ब (4) फक्त क आणि ड ho from the following persons helped Jyotiba Phule to rup a Cit be greated.	
	अ. सखाराम यशवंत परांजपे, सदाशिव गोविंद हाटे त. सदाशिवराव बल्लाळ गोवंडे, मोरो विठ्ठल वाळवेकर त. विष्णूपंत थत्ते, केशव शिवराम भवाळकर काशीराव देशमुख, हिरभाऊ चव्हाण र्थायी उत्तरे:) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त अ, क आणि ड) फक्त अ आणि ब (4) फक्त क आणि ड ho from the following persons helped Jyotiba Phule to rup a Cit be greated.	
	अ. सखाराम यशवंत परांजपे, सदाशिव गोविंद हाटे ब. सदाशिवराव बल्लाळ गोवंडे, मोरो विट्ठल वाळवेकर ह. विष्णूपंत थत्ते, केशव शिवराम भवाळकर काशीराव देशमुख, हरिभाऊ चव्हाण र्यायी उत्तरे: (2) फक्त अ, क आणि ड (4) फक्त क आणि ड ho from the following persons helped Jyotiba Phule to run a Girls School in Pune Sakharam Yashwant Paranjpe, Sadashiy Govind Hate	
	अ. सखाराम यशवंत परांजपे, सदाशिव गोविंद हाटे ब. सदाशिवराव बल्लाळ गोवंडे, मोरो विंदुल वाळवेकर ह. विष्णूपंत थत्ते, केशव शिवराम भवाळकर काशीराव देशमुख, हरिभाऊ चव्हाण र्यायी उत्तरे: (2) फक्त अ, क आणि इ (4) फक्त क आणि इ ho from the following persons helped Jyotiba Phule to run a Girls School in Pune Sakharam Yashwant Paranjpe, Sadashiv Govind Hate Sadashivrao Ballal Govande, Moro Vitthal Walvekar	
a b	अ. सखाराम यशवंत परांजपे, सदाशिव गोविंद हाटे ब. सदाशिवराव बल्लाळ गोवंडे, मोरो विठ्ठल वाळवेकर क. विष्णूपंत थत्ते, केशव शिवराम भवाळकर काशीराव देशमुख, हिरभाऊ चव्हाण र्यायी उत्तरे:) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त अ, क आणि ड) फक्त अ आणि ब (4) फक्त क आणि ड ho from the following persons helped Jyotiba Phule to run a Girls School in Pune Sakharam Yashwant Paranjpe, Sadashiv Govind Hate Sadashivrao Ballal Govande, Moro Vitthal Walvekar Vishnupant Thatte, Keshav Shivram Bhawalkar	
b c. d.	अ. सखाराम यशवंत परांजपे, सदािशव गोविंद हाटे ब. सदािशवराव बह्राळ गोवंडे, मोरो विञ्चल वाळवेकर क. विष्णूपंत थत्ते, केशव शिवराम भवाळकर काशीराव देशमुख, हिरभाऊ चव्हाण र्यायी उत्तरे:) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त अ, क आणि ड) फक्त अ आणि ब (4) फक्त क आणि ड ho from the following persons helped Jyotiba Phule to run a Girls School in Pune Sakharam Yashwant Paranjpe, Sadashiv Govind Hate Sadashivrao Ballal Govande, Moro Vitthal Walvekar Vishnupant Thatte, Keshav Shivram Bhawalkar Kashirao Deshmukh, Haribhau Chavan	
b c. d.	अ. सखाराम यशवंत परांजपे, सदाशिव गोविंद हाटे व. सदाशिवराव बह्राळ गोवंडे, मोरो विट्ठल वाळवेकर क. विष्णूपंत थत्ते, केशव शिवराम भवाळकर काशीराव देशमुख, हरिभाऊ चव्हाण र्यायी उत्तरे:) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त अ, क आणि ड) फक्त अ आणि ब (4) फक्त क आणि ड ho from the following persons helped Jyotiba Phule to run a Girls School in Pune Sakharam Yashwant Paranjpe, Sadashiv Govind Hate Sadashivrao Ballal Govande, Moro Vitthal Walvekar Vishnupant Thatte, Keshav Shivram Bhawalkar Kashirao Deshmukh, Haribhau Chavan swer options:	
b c. d.	अ. सखाराम यशवंत परांजपे, सदािशव गोविंद हाटे ब. सदािशवराव बह्राळ गोवंडे, मोरो विञ्चल वाळवेकर क. विष्णूपंत थत्ते, केशव शिवराम भवाळकर काशीराव देशमुख, हिरभाऊ चव्हाण र्यायी उत्तरे:) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त अ, क आणि ड) फक्त अ आणि ब (4) फक्त क आणि ड ho from the following persons helped Jyotiba Phule to run a Girls School in Pune Sakharam Yashwant Paranjpe, Sadashiv Govind Hate Sadashivrao Ballal Govande, Moro Vitthal Walvekar Vishnupant Thatte, Keshav Shivram Bhawalkar Kashirao Deshmukh, Haribhau Chavan	

39

- परमहंस मत प्रसंशा
- विचार लहरी ब.
- शाक्त पंथाचे अनुयायी क.
- दादोबा पांडूरंग 3.

पर्यायी उत्तरे:

- I. गुजाबा जोशी पुणेकर
- II. कृष्णशास्त्री चिपळूणकर
- III. मोरभट दांडेकर
- IV. धर्म विवेचन

अ व क ड

- (1) I III IV II (2)
- II III IV
- (3)II IV III
- (4) IV III II I

Match the following:

- Paramahansa Mata Prasamsha
- Vichar Lahari
- Follower of Sakta sect
- Dadoba Pandurang

- Gujaba Joshi Punekar I.
- Krushnashastri Chiplunkar II.
- Morbhat Dandekar III.
- Dharma Vivechan IV.

Answer options:

	a	b	c	d
(1)	I	III	IV	II
(2)	I	II	III	IV
(3)	II	I	IV	III
	177	TTT	II	I

III

II

- ज्या दिवशी लोकमान्य टिळकांचे निधन झाले त्याच दिवशी गांधीजींच्या चळवळीचे उद्घाटन मुंबईत 100. झालें होते. असहकार
 - सविनय कायदेभंग (1)

 - दारू विरोधी (3)

IV

(4)

- (4) भारत छोडों

The day Lokmanya Tilak passed away, the same day Gandhiji's _ was launched in Bombay.

Civil Disobedience (1)

- Non-Cooperation (2)
- Quit India (4)

Anti Liquor

P.T.O.